

Kázání: 253. O bozích, modlách, běsech a naději

Kázání

Obrázek vytvořila umělá inteligence AI

O bozích, modlách, běsech a naději

1. čtení: Lukáš 13, 31 - 35

31 V tu chvíli přišli někteří farizeové a řekli mu: „Rychle odtud odejdi, protože Herodes tě chce zabít.“

32 On jim řekl: „Jděte a vyřídte té lišce: Hle, já vyháním demony a uzdravuji dnes i zítra, a třetího dne dojdou svého cíle.

33 Avšak dnes, zítra i pozítří musím jít svou cestou, neboť není možné, aby prorok zahynul mimo Jeruzalém.“

34 „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě poslání, kolikrát jsem chtěl shromáždit tvé děti, tak jako kvočna shromažďuje kuřátka pod svá křídla, a nechtěli jste!

35 Hle, ve svém domě zůstanete sami. Pravím vám, že mě neužříte, dokud nepřijde chvíle, kdy řeknete: Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově.“

2. čtení: Deuteronomium 32, 8 – 18

8 Když Nejvyšší přiděloval pronárodům dědictví, když rozsazoval lidské syny, stanovil hranice kdejakého lidu podle počtu synů Izraele.

9 Hospodinovým podílem je jeho lid, vyměřeným dílem jeho dědictví je Jákob.

10 Našel ho v zemi divokých pouští, v pustotě kvílících pustin, zahrnul ho svou péčí, chránil ho jako zřítelnicí oka.

11 Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mláďě bere a na své peruti je nosí,

12 tak Hospodin sám ho vedl, žádný cizí bůh s ním nebyl.

13 Dovolil mu jezdit po posvátných návrších země, aby jedl, čím oplývá pole, kojil ho medem ze skaliska, olejem z křemene skály,

14 smetanou krav a mlékem ovcí spolu s tukem jehňat a beranů bášanského plemene i kozlů; sytil ho bělí pšeničného zrna. Pil jsi i ohnivé víno, krev hroznů.

15 Ješurún ztučněl a zbujněl, ztučněl jsi, obrostl tukem a ztloustl. Bohem, který ho učinil, opovrhl, potupil Skálu své spásy.

16 Bohy cizími ho popouzeli k žárlivosti, ohavnými modlami ho uráželi.

17 Obětovali bėsům, a ne Bohu, božstvům, jež ani neznali, těm novým, nedávno povstalým, před nimiž se vaši otcové nechvěli hrůzou.

18 Opomněl jsi Skálu, která tě zplodila, zapomněls na Boha, který tě v bolestech zrodil.

Sestry a bratři, jedna židovská anekdota vypráví o starém moudrém rabínovi. Když umíral, shromáždila se kolem něho rodina. Přišli také starší ze židovské obce a prosili, aby jim zanechal svou moudrost. Starý pán byl ale unavený a nic z něho nedostali.

Poslali proto pro jeho nejstaršího syna, taky rabína. Ten k ránu přišel, klekl u otcova lože a naléhal: „Řekni nám tu největší moudrost, ke které jsi za svůj život došel, my všichni ji budeme potřebovat.“

Starý pán otevřel pomalu oči a řekl: „Všechno je jinak.“ No, a potom umřel.

Možná jste si, sestry a bratři, také všimli zprávy, která nedávno proběhla médií, o údajně posledních slovech prezidenta Masaryka. Před svou smrtí na sklonku léta 1937 na zámku v Lánech věnoval prý

svému synu Janovi obálku s jakýmsi vzkazem.

V roce 2005 obálku daroval poslední tajemník Jana Masaryka Národnímu archivu. Otevřena by měla být letos, a to přesně 19. září. Copak v ní asi bude?

Třeba něco docela osobního. Nebo třeba slova určená celému národu, nějaké varování do budoucnosti, připomenutí, čeho se držet a do čeho se nezaplést. Kdo ví. Necháme se překvapit.

Dnešní čtení ze Starého zákona z knihy Deuteronomium bylo o posledních slovech Mojžíšových. Ve formě básně je sepsal nějaký vzdělaný jeruzalémský kněz na sklonku sedmého století před Kristem.

Byla to doba vymknutá z kloubů, podobně jako je ta naše dnešní. Velmoci tehdejšího světa Egypt a Babylónie se daly do pohybu. Staré mezinárodní dohody a vazby začaly praskat ve švech a všechny dosavadní jistoty braly za své.

V soupeření velmocí o ovládnutí prostoru na okraji svých říší nemělo malé judské královstvíčko nejmenší šanci. Nebylo ani součástí žádné unie se sousedními státy, která by mohla na mezinárodním poli hrát nějakou roli.

V tomhle ohledu je na tom dnešní Česko přece jenom o poznání lépe. Nejenže nejsme přťavým státekem jako tenkrát bylo Judsko, jsme navíc součástí většího evropského celku a když si uchováme demokracii a budeme táhnout za jeden provaz, nemusíme vůbec propadat beznaději.

V podobných krizích je nejdůležitější nepropadnout panice ale zůstat věrní původním zásadám, držet se svých kořenů a odmítnout převlékat kabáty podle módy, která je zrovna v kurzu.

Problém je v tom, že v podobných situacích mají odvaha a věrnost obecně tendenci se spíš vytrácet než se množit. Lidé dostanou strach, začnou myslet na nejrůznější zadní kolečka a zapomenou na soucit i na spravedlnost.

Někteří, podobně jako žába uhranutá hadem, bez rozmyslu skáčou slizkému plazu rovnou do chrťanu, jiní zase zarputile odmítají vzít hada na vědomí a tváří se, jako by se nic nedělo.

Takhle nějak to vypadalo v judském královstvíčku zmítajícím se mezi dvěma soupeřícími říšemi egyptskou a babylónskou. Lidé měli pocit, že se starý svět hroutí, a tak hledali cesty, jak se proti změnám nějak pojistit.

Majetná a vlivná elita společnosti se přikláněla jednou k Egyptu podruhé k Babylónu, podle toho, co se v dané chvíli zdálo být výhodnější. Dnes se takovým lidem říká populisté. Na chudé, ohrožené a trpící se nebral ohled, jejich osud nebyl v zorném úhlu bohatých.

Mnozí se dali na uctívání cizích bohů, kteří se zdáli být silnější a úspěšnější než Hospodin. Kam vítr, tam plášť, nějaké zásady a pravidla soužití jdou v krizích stranou.

V téhle ne příliš povznášející době se v Jeruzalémě stalo něco nečekaného. Při opravě chrámu se našel Mojžíšův zákon. Můžeme si to představit asi tak, jako kdyby se při rekonstrukci sídla parlamentu na Malé Straně v Praze našla v nějakém šuplíku v zapadlé kanceláři Ústava republiky spolu s Listinou základních práv a svobod. Stavbyvedoucí by dokumenty doručil prezidentovi a všichni by byli překvapení jaké jsou to závažné listiny.

Tak asi tak nějak to vypadalo, když se Mojžíšův zákon dostal do rukou krále Jóšijáše. Judský panovník na to vyhlásil návrat ke kořenům, návrat k Hospodinovým ustanovením, která jediná mohou zabránit fatálnímu rozpadu a následnému zotročení společnosti nepřáteli.

Pouze tehdy, když bude národ dbát na právo a milosrdenství, má šanci přežít. Utíkání se k cizím bohům, podkuřování modlám, kterým je osud Judejců šumafuk, nikam nevede.

Dnes máme onen tenkrát v chrámu nalezený Mojžíšův zákon v Bibli zařazený jako 5. knihu Mojžíšovu, latinsky Deuteronomium, což v přeloženo do češtiny znamená „druhý zákon“. Druhý v tom smyslu, že opakuje, co bylo řečeno v prvních čtyřech knihách Mojžíšových.

Není to ovšem jen suché opáčko, v Deuteronomiu je současně cítit ozvuk událostí doby, kdy byl svitek v chrámu nalezen. Nějaký vzdělaný jeruzalémský kněz do spisu včlenil i veršovaná Mojžíšova poslední slova, která měla být výzvou i varováním pro všechen lid.

Mojžíš ve své závěti připomíná, že lid patří Bohu, že si ho vybral a udělal z něj národ, ačkoli k tomu jako otroci neměli žádné předpoklady. Připomíná, že tenhle národ provedl pouští až do nové země, kde se mohl usadit.

„Jako bdí orel nad svým hnízdem a nad svými mláďaty se vznáší, svá křídla rozprostírá, své mládě bere a na své peruti je nosí, tak Hospodin sám ho vedl, žádný cizí bůh s ním nebyl.“

Veršovaná Mojžíšova závěť ovšem pokračuje konstatováním, že Boží lid na novém místě ztloustnul a zpohodlněl. Ve snaze udržet si životní úroveň odložil Hospodina s jeho pravidly svobodného života do šuplíku a dal se na uctívání cizích bohů, model a všelijakých bůžků, od kterých si sliboval výhody. Jenže jakmile člověk opustí Hospodina a jeho zákony spravedlnosti a soucitu, jakmile se dá na uctívání falešných bohů manipulace a násilí, jakmile se začne klanět modlám úspěchu a bohatství, jakmile se rozhodne poklonkovat bůžkům nenávisti, lži a pýchy, obvykle to špatně dopadne.

Mojžíš ve svých posledních slovech předvídá, že to s národem skutečně dopadne neslavně. Lavírování na všechny světové strany se prostě nemůže vyplatit. I když se po nalezení svitku Mojžíšova zákona za krále Jóšijáše leccos změnilo k lepšímu, prudkou zatačku způsobenou mezinárodní krizí se vybrat nepodařilo.

Král byl zabit v boji s egyptským vojskem a zmatky, lavírování mocných a nezájem o druhé se do judské společnosti vrátil v plné síle. Nakonec dobyli Jeruzalém Babylóňané, odvedli elitu národa do zajetí a Judsko jako nezávislý stát přestalo existovat.

Někdy holt se ostrá zatačka, v níž se ocitneme svou bezmyšlenkovitě sobeckou jízdou, nedá vybrat bez následků. V současné době jsme, řekl bych, někde na jejím začátku a bude záležet na nás všech tady v Česku a v celé Evropě, jak ji vybereme. Jestli se přikloníme k falešným bohům, modlám a bůžkům nebo s odvahou setrváme na pozicích spravedlnosti a soucitu, které ať si to uvědomujeme nebo ne, mají svůj původ v křesťanství.

V dnešním čtení z Lukášova evangelia Ježíš nařiká nad Jeruzalémem, který se podobně jako Judsko před šesti stoletími řtilo do ostré zatačky společenské krize. Příčiny byly obdobné: sebestředný nezájem mocných bohatých o situaci lidí na dně, lavírování na všechny strany, nedostatek empatie a zjevné zneužívání práva.

Ježíš se zmiňuje, že chtěl Jeruzalémské shromáždit pod svá křídla jako kvočna shromažďuje kuřátka. Navazuje na zmínku v Mojžíšově závěti o orlovi, který rozprostírá křídla nad svými mláďaty.

Pročpak asi namísto orla mluví o slepici? Mám za to, že je to záměr. Hospodin je v Mojžíšových posledních slovech vykreslen jako orel, jako bojovník, který svou silou a mocí Izraelity vyvedl z otroctví na svobodu.

Ježíš, který jde vstříc odsouzení ze strany mocných a popravě na kříži, je v jiné pozici. Ne, to

rozhodně není mohutný orel s drápy, ale spíš kvočna, která raději nasadí vlastní život, aby svá kuřátka zachránila.

Jeruzalém se mohl vyhnout zkáze, kdyby byl býval vzal za svou Ježíšovu cestu spravedlnosti a soucitu. Skončilo to tak, že byl za několik desítek let římským vojskem dobyt a rozbořen.

Copak asi čeká nás a náš světadíl? Rozdělí si nás velmoci jako kořist nebo nás krize naopak sjednotí na principech svobody, spravedlnosti a ohleduplnosti, které leží v základech Evropy?

Mojžíšova báseň končí nadějně: nepřátelé budou poraženi a Judsko obnoví svou samostatnost. Podobně i nám novou naději přineslo Ježíšovo vzkříšení. Mějme proto naději i pro dnešní dobu. Věřme, že ostrou zatačku vybereme a svět bude nakonec svobodnější, laskavější a spravedlivější, než se v tuto chvíli jeví.

PeČ

SPCH 16. 3. 2025

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)